

Föreningsbrev B-post

Porto betalt

Avs: Svensk Fjällrasavel
Hans-Inge Pettersson
Timotejvägen 16
840 70 Hammarstrand

Nilsson Robert
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
Norrbotten

Mera fjällnära djur:

Eftersom det står mycket om fjällnära djur i denna tidning passar det bra med en bild på dem här:

121 Siri och 131 Sally, döttrar till 1 Salami och 2 Sulami som Nils Dahlbeck hämtade från Klövsjö 1989 till Västkuststiftelsen i Halland. På bilden finns också stutarna 136 Snute, far: 2 Grälle och 001 Sixten, far: 3053 Markisen. Bilden är tagen sommaren 2001 på Skogsgården, Alingsås.

Ägare, text och foto: Margareta Caverö

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 3 sept. 2004

Rapport från årstämman sid 14-15
Inbjudan till höstträff sid 4

Fjällkfolk besökte systerförening i Norge

I mån av tid och geografisk placering brukar Svensk Fjällrasavel och avelslaget för Sidigt Tröndefe och Nordlandsfe (STN) besöka varandras årsmöten. I år hade STN-föreningen förlagt sitt årsmöte på Langen gåstgård utanför Röros, vilket lockade några av oss norrlänningar det vill säga Mari Strand, Sören Bardosson, Mårten Dahlberg och Göran Lundström. Röros ligger endast 3 mil från svenska gränsen, som svensk är man van vid raka vägar och i och med det en viss tid att köra t. ex. 1 mil, så är inte fallet i Norge med deras krokiga vägar. Vi trodde aldrig att vi skulle komma fram och därigenom missa lunchen. Men något försenade fick vi trots allt vår lunch. Årsmötesförhandlingarna hade redan börjat vid vår ankomst, men vi kom snabbt ikapp. För en nykomling ter sig ett norskt årsmöte något annorlunda mot ett svenskt. t. ex så skrivs allt som sagts ner ordagrant och när förhandlingarna är slut läses allt upp, därefter skriver alla som varit där under med namnteckning, även vi svenskar!

På kvällen bjöds på sedvanlig stämme-middag av eget STN-kött, som kuriosa deklarerades djurets hela härstamning och att hon inte blivit dräktig, därav slakten. Sedan fortsatte kvällen med musik och dans in på småtimmarna. Efter frukost söndag morgon besöktes Rolf Petter Törres. (läs gårdsreportage på sid 27) Efter detta besök intogs lunch på ett gästgiveri inne i Röros. Efter lunchen begav vi oss till ännu ett besök hos Ole-Sigbjörn Vangen som hade en besättning på c:a 14 kor varav 3st STN och resten NRF= (norska varianten av SRB) efter detta besök begav vi oss hemåt.

Vi från Sverige ber att få tacka STN-föreningen för deras fantastiska gästfrihet.

Vid pennan, Göran Lundström

Några av Ole-Sigbjörn Vangens STN-kor. Foto: Göran Lundström

Omslag:
Omslagsbilden föreställer en snidad fjällko i trä som Vauldalens Fjällhotell fick vid något jubileum.
Foto: Kristina Torén

Innehåll

Fjällkfolk besökte systerförening.....	2
Ordförande har ordet	3
Inbjudan till höstträff.....	4
Föreningsadresser	4
Bygget	5-6
Verksamhetsberättelse	7
Info från avelskommittén	8
Aktuella semintjurar	9-10
Årets tjur	11
Avelsplanen.....	12-13
Årsstämman i Norge	14-15
Protokoll från årsmötet 16-19	
Motioner	20-21
Fjällnära information	22-23
Lite av varje	24
Kuriosa	25
Livdjursförmedling	26
Gårdsreportage	27
Fjällnära kor	28

Tidningen Fjällkon

Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax, kväll: 08/656 88 09
tel, dag: 08/615 56 94
fax, dag: 08/615 56 57
e-post: stina.toren@swipnet.se

Ansvarig utgivare:
Anders Jonört

Redaktionskommitté:
Robert Eklundh
Kristina Torén
Evy Schale

Tryck:
Tryck Jouren, Uppsala

Tidningen Fjällkon är Svensk Fjällrasavels medlemstidning som ges ut ca 4 ggr per år. Däremellan skickas aktuell information ut.

Annonseringen med radannonser i tidning och info-blad med t.ex. "Köpes/Säljes" är gratis för medlemmar.

Samtliga artiklar i Tidningen Fjällkon är författade av redaktionskommittén om ej annat anges. Åsikter framförda i signerade artiklar delas inte automatiskt av Svensk Fjällrasavel, utan är författarnas egna.

Tidningen får i korta drag citeras om källan anges. Eftertryck är dock förbjudet utan skriftligt tillstånd från Svensk Fjällrasavel.

ISSN 1401-7806
Utgivningsbevis PRV nr 21560

Medlemsavgift:
300:- insättes årligen helst på Svensk Fjällrasavels BG 5361-8070.
PG 833 53 62-3 går också bra.
OBS! Skriv ditt namn och adress!

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 3 september 2004

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Hej på er alla medlemmar!

Här kommer tidning nr 3 som är tryckt på annat tryckeri som förhoppningsvis har lite snabbare rutiner, så att ej tidningarna blir försenade av den anledningen.

Det här numret handlar mycket om stämman som sig bör. Årsstämman 2004 var ju i Norge i Vauldalen en bit ifrån Röros. Atle Meås hade gjort ett storartat arbete med att få stämman så bra som möjligt, en fin inkvartering med spännande mat gjorde dom här dagarna verkligt minnesvärda. För mig personligen var det mycket lärorikt, jag hade inte förstått hur mycket av våra fjällkor har påverkats av allt tjurmaterial som kommer ifrån Röros. Röros som stad är ju helt unik, det kan ej finnas någon annan plats på denna jord där ALLA stadsbor en gång i tiden hade en liten ladugård med just fjällkor, mer om stämman kan ni läsa längre bak i tidningen. Ett STORT tack till Atle och STN-föreningen, hoppas att ni vill lägga eran stämma i Sverige någon gång så att vi har chans att bjuda igen.

Nu till en helt annan sak, styrelsen har under vintern haft brevväxling med 3 st personer som bildat en s.k. interimstyrelse för en intresseförening för fjällnära boskap. Tyvärr har den brevväxlingen ej varit till någon nytta, då dessa 3 herrar ej har något seriöst intresse av att bevara fjäll/fjällnära kor. De har bara intresse av att ha själva makten över bevarandearbetet, ej av att verkligen rädda den fjällnära kon och de har dessutom spridit en hel del osanningar och falska rykten om fjällrasföreningen och dess medlemmar. Du som har blivit kontaktad av dessa personer, hör gärna av dig till mig eller någon annan i styrelsen så kan jag lova att du skall få höra sanningen om hela den här historien.

Jag glömde en sak om stämman och årsmötet, det blev en del ändringar i styrelsen och bland revisorerna, ett STORT tack till dem som lämnar sina uppdrag och ett STORT välkommen till dem som tar vid. Jag vill också passa på att tacka för förtjänstdiplomet och presenten jag fick, jag blev mycket överraskad, då det är många som lägger själ och hjärta för den här föreningen. Jag känner mig riktigt hedrad.

Nästa vintermöte blir ej av, utan det blir istället ett höstmöte i samband med Alebäckstjurarna i november, hoppas att så många som möjligt kan komma, och till dess lev och må!

MMH
Anders Jonört, ordförande

Svensk Fjällrasavel

Ordförande:
Anders Jonört
Flarbkäcken 10
915 96 Flarken
tel/fax: 0934-270 30

Vice ordförande:
Joachim Gustavsson
Görshorva, V. Harg
595 91 Mjölby
tel/fax: 0142-250 42

Sekreterare:
Siv Andersson
Medle 122
931 98 Skellefteå
tel/fax: 0910-77 01 42

Kassör:
Hans-Inge Pettersson
Timotejvägen 16
840 70 Hammarstrand
tel: 0696-102 22
fax: 0696-102 25
e-post:
fjallkon@hotmail.com

Expedition:
Mari Strand
c/o Magnusson
Kringlan 4
840 50 Gällö
tel/fax: 0693-66 23 25

Evy Schale
Killhult
312 93 Våxtorp
tel: 0430-311 18

Robert Eklundh
Kanalvägen 904
811 95 Järbo
tel/fax: 0290-705 125

Suppleanter:
Göran Lundström
Vintergatan 17B
911 31 Vännäs
tel/fax: 0935-392 26

Anna-Lena Erstadius
Styggeforsvägen 3
795 96 Boda Kyrkby
tel: 0248-404 50

Brigitta Karlsson
Smedjebo, Härja
522 91 Tidaholm
tel: 0502-450 64

Revisor:
Lennart Olofsson
St Bredäng 10
461 95 Trollhättan
tel: 0520-42 32 90

Revisorssuppleant:
Tove Undin
Stöpafors 473
686 93 Sunne
tel: 0565-921 92

Livdjursförmedling:
Mårten Dahlberg
Mariebergs Gård 1296
872 96 Bjärträ
tel: 0612-532 67
fax: 0612-531 07
OBS! Tel. tid måndagar 12-13

Stambokföring:
Robert Nilsson
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
tel: 0928-401 06
fax: 0928-402 10

Fjällnära kommité:
Brigitta Karlsson (ordf)
Smedjebo, Härja
522 91 Tidaholm
tel: 0502-450 64

Avelskommitté
Joachim Gustavsson (ordf)
Anders Jonört
Mårten Dahlberg

TIDNINGEN FJÄLLKON
Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel/fax, kväll: 08-656 88 09,
fax: ring först
tel, dag: 08-615 56 94
fax, dag 08-615 56 57

Ansvarig utgivare:
Anders Jonört

Redaktionskommitté:
Robert Eklundh (Samman-
kallande)

Evy Schale
Kristina Torén

Inbjudan till höstträff

I år har vinterträffen ersatts med en höstträff, för att det har framförts önskemål om att få komma och se tjurarna när de samlas på Alebäcks stuteri. Därmed utgår vinterträffen 2005.

Vi kommer att hålla till i trakterna av Skara och Falköping i Västergötland. Boendet blir på Mössebergs camping i fyrbäddsstugor, vill man inte bo flera så går det att ordna men då blir det dyrare. Träffen är från onsdagen den 17 november - fredagen den 19 november. Priset beräknas till max 800:-/pers

Senaste anmälningdag är den 20 oktober!

Anmälan göres till Mari Strand på expeditionen, tel: 0693-66 23 25, Brigitta Karlsson, tel: 0502-450 64 eller Joachim Gustavsson, tel: 0142-250 42

Preliminärt program:**Onsdag 17/11:**

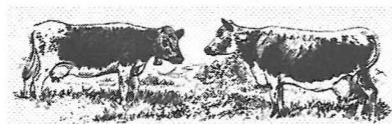
13:00 Vi sammanstrålar på Örnro i Skara och gör ett studiebesök på Svensk Avel.
16:00 Vi åker till förläggningen och installerar oss.
17:30 Möte för eventuella föreningsfrågor.
19:00 Middag.

Torsdag 18/11:

07:30 Frukost
9:00 Vi åker på studiebesök till Kurt & Brigitta Karlsson, Tidaholm och ser på fjällnära kor.
12:00 Lunch hos Kurt & Brigitta
13:00 Avfärd till Alebäcks Stuteri för att se på tjurarna.
16:00 Åter till Mösseberg.
17:00 Avelsinformation, diskussion.
19:00 Middag.

Fredag 19/11:

07:30 Frukost.
09:00 Avfärd till Elisabeth Anderssons gårdsmejeri.
12:00 Eventuellt något mera gårdsbesök eller annan aktivitet.

Välkomna!

Lösdriften som den stod till allhelgonadagen. Foto: Lars Andersson

Bygget

Vi byggde oss ett hus....

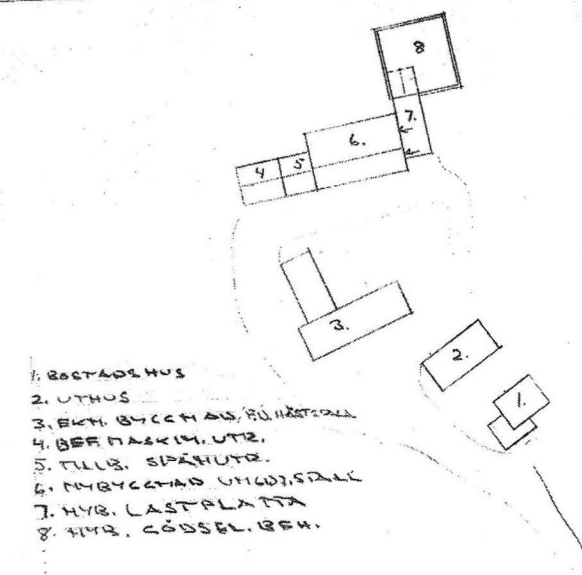
Det har gått ett antal år sedan vi sist bärgade torrhö och till slut bestämde vi oss för att helt enkelt riva ut höfoderladan. Den var tämligen välbyggd, rejält virke och många spikar. Våren 2001 hade vi dock två arbetsvilliga grabbar boende hos oss under 3 månader och ett av deras projekt var just att rensa höfoderladan från allt inkräm. Det spikrensade virket sorterades efter längder, all spik samlades i plastbaljor och så förblev det liggande ytterligare ett år.

Våren 2002 insåg vi våra begränsningar, lejde en byggfirma som flyttade ena skjutporten, gjöt en cementsockel runt väggarna för att förhindra urinläckage och en vägg att skrapa traktorskopan mot vid utgödslingen. I början av juni kunde de första ungdjuren flyttas över till lösdriften. Under sommaren började vi kastrera nyfödda tjurar för att föda upp dessa till 2-års stutar. Men små djur blir också större - det är åtminstone tanken med ungdjursuppfödning - och ganska snart stod det klart för oss att platsbristen skulle bli akut framåt senhösten 2003.

Tanken var att bygga något enkelt, ett utrymme med djupströbädd (att mockas en ggr/såsong) kompletterad med en fodergång som skulle skrapas en ggr/vecka. Ganska lik den vissa av oss sett hemma hos Sten-Erik Eriksson i Bodan, Lövånger. Ja, jag hade t o m Sten-Erik att mäta upp ytterväggarna på sitt hus för att kunna mäta upp nödvändigt utrymme hemmavid. Vårt hus skulle med nödvändighet bli något längre, då vi ville skilja på kvigor och stutar. Platsen som valdes var inte jungfruelig mark - d v s vanlig tom gräsyta - utan snarare ett upplag av diverse "bra att ha-inredning/jordbruksredskap", före detta hästhage med ensilagerester mm mm. Hösten 2002 inledde jag det tänkta bygget med att riva hästhagen och bära bort bråtet som var brännbart.

Så kom vintern och jag började läsa annonssidorna i ATL och Land tämligen ingående, beställde även en del broschyrer och surfade på nätet för att kolla kostnader. Än så länge skedde allt med styrfart. Försommaren 2003 byggde vi ny farstubro och anlidade samma byggfirma som till lösdriften. När alla byggställningar plockades hem veckan efter midsommar drog jag fram mina broschyrer för att tala med en av ägarna. Kunde de tänkas bygga efter dessa broschyrer, behövdes bättre byggritningar eller....?

Clas Ögren, som han hette, rådde oss då att kontakta Bernt Lundström i Änåset. Han var van att rita ladugårdar och kunde även göra rediga byggbeskrivningar. Det vore bra om byggfirman fick besked ganska snart efter semestern om det skulle bli bygge av, för den var ju inte precis tvärgjord. Så kom slättanna och det var annat att tänka på. Samma vecka som vi skulle bege oss till Skummelövsstrand för årsmötet insåg jag att tiden var knapp.

Skiss över det planerade bygget/ Bernt Lundström

Jag ringde Bernt på måndag, dagen efter stod han på gårdsplanen för att höra hur vi tänkt det hela. Det lilla huset blev ganska mycket större denna dag. Fyra avdelningar, med plats för 9 djur i varje del. Och så behövdes ett upplag för spån att ströa med, och givetvis krävdes en ny gödselvårdsanläggning... Tanken svindlade. Detta skulle bli ett jättebygge! I det här läget insåg vi att vi kunde söka investeringsbidrag på 35 % av kostnaden. Kanske skulle vi hamna i en hanterbar summa ändå. Vi beställde ritningar och åkte till Halmstad. Veckan efter fick vi en lunta med ritningar och en kostnadsberäkning. Drygt 939 000 kr slutade den på! Jag tog hela luntan och bad faderskapet (pensionerad byggnadsingenjör) ha synpunkter. Skulle jag be byggfirman räkna på kostnaden utifrån uppgjorda ritningar? Kunde man lita på den beräkning som konstruktören gjort? Eller...? Tiden gick, jag tror vi hann passera månadsgränsen, innan vi lämnade in hela bibban till LRF-konsult för att de skulle hjälpa oss att sätta ihop handlingarna till länsstyrelsen som behövdes för att ansöka om investeringsbidrag. Det tog nästan två veckor, och beskedet vi fick var att ärendet knappast skulle hinna handläggas i tid nog för att påbörja bygget före senhösten. Det var många i kö före oss.

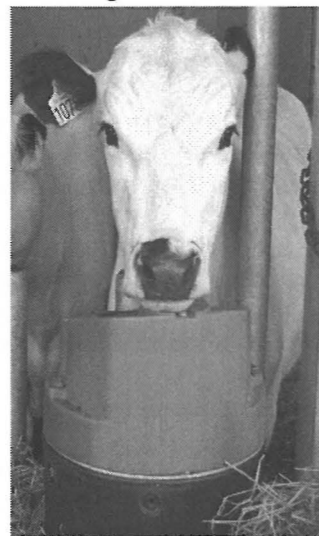
Så var det finansieringen. Vi har Nordea som vår bank och avråddes att söka lånet där. "De har aldrig lånat ut pengar till ladugårdsbyggen tidigare", sa LRF-konsult. Jag ville dock ge "vår bank" första tjing, så vi lämnade in alla räkenskaper till Nordea och när det gått drygt en vecka var jag på väg att hämta tillbaka allt då mailet kom från "vår" bankman. Allt var OK. Ville vi låna hela summan eller "bara" 65%?

Nu var bollen i rullning. Vår konstruktör hade goda kontakter på länsstyrelsen och i rekordfart fick vi besked att bygget kunde påbörjas. Höstmörkret hade kommit innan Clas kom med avvagningsinstrument och började staka ut hur stor byggplatsen skulle vara. Jag tror vi flyttade efter beteshagen 3-4 gånger, innan vi lämnat nog plats till alla varutransporter som skulle in på markerna. Så började man kunna se hur lösdriften tog form. De fina sandmarkerna i Medle underlättade bygget och sanden användes till att bygga upp båspallarna för att minimera åtgången av cement. Vi har ett cementgjuteri i byn, vilket gjorde att leveranserna kunde ske nästan på minuten efter beställningarna.

Vi valde att överlåta bygget som totalentreprenad till Byggtjänst AB. Och de skötte de med den äran! Clas fick alla kostnadsberäkningar och kunde på så sätt hålla koll på om vi höll oss till budgeten. Det enda vi skötte på egen hand, var elinstallationerna och beställningen av inredning till lösdriften, och det var egentligen det enda som känns som ett misslyckande så här efterhand. När allhelgonahelgen kom hade vi bygget under tak och 12 november vara alla byggnationer klara.

Inredningen skulle komma v46, men dök upp först v49 och då var hälften av fronterna felbeställda. Tredje advent var vi tvungna att ta in de 9 djur vi fortfarande hade ute i hagen och fortfarande v4, åtta veckor efter utlovad leverans, kunde vi bara använda en av fyra avdelningar i bygget. I början av januari kom också elfirman och gjorde de sista installationerna, så vi kunde släcka ner på natten i lösdriften. Första veckan i mars hade vi fyllt alla avdelningarna och den 9 mars anlände 1218 Svante för att göra tjänst hos flickorna. Under byggnationen hade vi problem med att hålla koll på brunsterna i alla utrymmen där kvigor var installerade.

Med facit i hand kan vi säga att vi lyckades bygga under den budgeterade kostnaden. Mycket beroende på att Clas jagat kostnader hela tiden, plockat in och ut snickare efter behov, att vi hade en granne med baklastare som fanns till hands när avlastningar måste göras på vägen då transporterna helt enkelt inte tog sig in på byggplatsen – för att inte tala om allt schaktningssarbete som behövdes. Alla helger ägnade vi åt att städa byggplatsen och kapa upp allt virke som var kasserat till ved. Detta gjorde att det var ytterst lite städning som behövdes vid inflytten och att närområdet är uppstädat. Det största misstaget vi gjorde, var att inte ordentligt skriva in i kontraktet att leverans skulle ske viss vecka, med vite om böter vid förseningar.

Vi har valt vattenkoppar med eluppvärmning. Denna modell Stalcho, inhandlad på Nordpost, anser vår rörmokare vara det bästa som finns på marknaden.

Inredningen har kostat mycket i irritation, frustration och ilska. Grindarna mellan de olika avdelningarna håller dessutom inte för trycket, utan förstärks med lösa kättingar.

Leverantörer: Byggtjänst AB i Skellefteå som huvudentreprenör, Rörfirma Harry Lindström eftr. drog alla ledningar för vattnet, Jörns Elteknik fixade ljuset Piteå lantbruksmaskiner stod för inredningen.

Vid pennan Siw Andersson

Verksamhetsberättelse för år 2003.

Föreningens styrelse består av: Anders Jonört, ordförande, Joachim Gustavsson, vice ordf, Siw Andersson, sekreterare, Hans-Inge Pettersson kassör och expeditionsansvarig, Robert Eklundh, sammankallande för redaktionskommittén, Mari Strand och Urban Delestig. Suppleanter har varit Göran Lundström, Anna-Lena Erstadius och Evy Schale.

Styrelsen har under året haft 3 sammankomster, ett vid vintermötet i Lövånger och två i samband med årsstämman i Skummelövsstrand. Därutöver har styrelsen haft 4 telefonsammanträden.

Medlemstalet har under året varit 420 st

Föreningen höll sin årsstämma i Skummelövsstrand, Halland, 31/7 – 2/8 2003 där 41 medlemmar deltog. Ett vintermöte anordnades i Lövånger, Västerbotten, i mars. Rapport från medlemsmötena återfinns i tidskriften Fjällkon nr 2/2003 resp 3/2003.

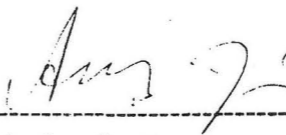
Föreningen har fungerat som remissinstans åt Jordbruksverket i en del frågor som berör bevarandearbetet för hotade raser.

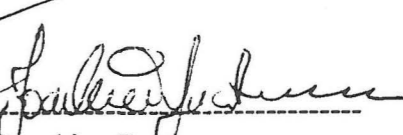
Föreningens avelskommitté under ledning av Joachim Gustavsson har under året haft samarbete med Svensk Avel vid urvalet av fjälltjurkalvar till seminverksamheten. Avelskommittén har påbörjat ett utbyte av tjursperma med STN-föreningen i Norge. De har även fungerat som rådgivare i avelsfrågor till föreningens medlemmar. Under 2003 spermasamlades tjurarna 135 Stig, 7230 Don Juan, 1202 Rist, 550 Fridolf samt den fjällnära tjuren 3 Billy.

Under hösten tog föreningen fram en ny informationsfolder i A5-format. I samarbete med Rödkulleföreningen producerades en almanacka med kobilder för år 2004.

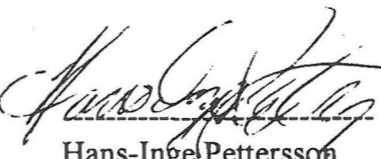
Föreningen ställde upp med 2 kor, 11 Greta och 224 Tussi, vid Elmia hösten 2003. Dessutom bemannades en monter där informationsmaterial om vår ras delades ut.

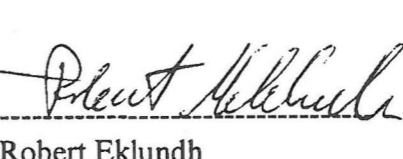
Föreningens tidskrift *Fjällkon* har under året utkommit med 4 nummer, där ett nummer gavs ut i samarbete med STN-föreningen i Norge. Två separata medlemsbrev har skickats ut.

Anders Jonört

Joachim Gustavsson

Siw Andersson

Hans-Inge Pettersson

Robert Eklundh

Mari Strand

Urban Delestig

Information från avelskommittén

Det har inte hänt så mycket sedan förra numret av Fjällkon. I alla fall inte på tjurfronten. I skrivande stund håller vi på med förberedelserna till höstens samling på Alebäck av våra tjurar. Där vi liksom tidigare år skall ha med 5st tjurar, vanliga fjäll och fjällnära. Vi har utsett de ordinarie kandidaterna samt reserver till dessa. Reserver är nödvändigt fram till vecka 47 då tjurarna skall till Alebäck så hinner säkert någon eller några av de ordinarie att utgå av en eller annan orsak. Här följer en presentation av de ordinarie tjurarna:

1. 143 Frej, F. 6738 Mast MF. 157 Lirken MMF. 6753 Bistro

2. 7261 Loket, F. 762 Loke MF. 6776 Lippon MMF. 6752 Katar

3. 1110 Gose, F. 727 Drill MF. 1003 Lill-Oxen MMF. 786 Maro

4. 2192 Ris-Otto, F. 43 Rise MF. 17 Rino MMF. 713 Smyg

Fjällnära

5. 7 Sagar, F. 39 Lubbe MF. Lillhärjåbyggets Maro MMF. Max

Som sagt någon kommer säkert att utgå av dessa. De som slutligen blir samlade redovisar vi antagligen i nr 1-2005 när alla prover och bilder är klara på tjurarna.

Ingen ny tjur från Svensk Avel denna gång. Vi väntar på att 6851 Gus skall börja fungera, vilket han inte gjort hittills. Men till nästa nr skall vi ha med honom om allt går enligt våra förhoppningar. För övrigt är det ont om inköpta tjurar, det finns bara en till förutom Gus. Och med tanke på att det inte kommer in så många tjurkalvserbudanden så kommer det om något halvår bli brist på ungtjurar. Så se nu till att anmäla in om ni har något intressant att erbjuda Svensk Avel.

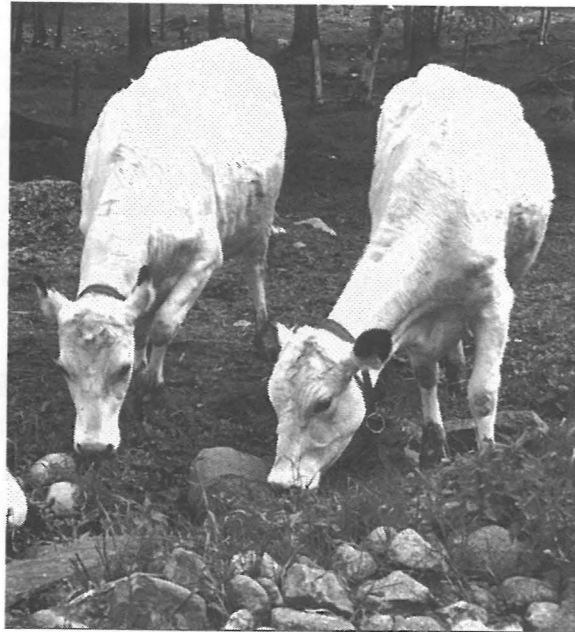
Glädjande nog har intresset för fjällrasen tagit steget över landets gränser ut i vida världen, bland annat till Tyskland, dit det i fjol exporterades 3 tjurar som skall ingå i fjällraspopulationen där som en blodförfriskning. Mera om dessa tjurar och de tyska fjällkorna kommer i kommande nummer av tidningen. Svensk Avel har också exporterat men då gäller det sperma från 5st fjälltjurar till Argentina och Norge. Norge är väl inte så särskilt sensationellt för här har vi ju haft utbyte inom rasen i alla tider. Men Argentina kanske kan öppna portarna för vidare intresse för Fjällrasen i övriga världen. För ju fler doser det går åt av tjurarna desto större anledning för Svensk Avel att köpa in fler tjurar. Vi har ju tidigare även importerat tjurar, då i huvudsak från Norge. Så planeras även nu en import av två norska tjurar till Sverige i PRF:s (Projekt Rädda Fjällkon)

regi, dessa tjurar är presenterade i STNBladet nr 3-2003 och vid namn Macros och Rosin. Mera om dessa kommer ni att kunna läsa i senare nr av Fjällkon om allt går enligt planerna.

Nämner även i detta nr att de 10 doserna 786 Maro som vi fått av STN-föreningen nu har anlänt till Sverige. Vi jagar fortfarande tjurmodrar till dessa doser. Hör av er om ni har någon lämplig grupp 3 ko. Per brev eller telefon till någon i avelskommittén.

Vi vill även uppmana alla som har tid och intresse att komma på vår höstträff som vi anordnar i samband med samlingen av tjurarna på Alebäck's stuteri. Mer om träffen kan ni läsa på sid 5. Denna träff är istället för vår traditionella vinterträff som brukar vara i Mars. Men i år blir det som sagt en höstträff istället för en vårträff våren 2005.

Det var allt för den här gången från Avelskommittén!

291 Malin och 41 Astrid, kära, snälla, goa, glada och pigga äkta fjällkor hos Maria Brunér, Skurebo Östergård. Foto: Maria Brunér

Guide till tjurarna från Svensk Fjällrasavel

Mjölkk. - = lågt mot normalt. M = normal med variation. + = högt mot normalt.

Juvern. - = svagt mot normalt. M = normalt med variation. + = starkt mot normalt.

Spenar. L = långa mot normala. M = normala med variation. K = korta mot normala.

Golvavstånd. - = lågt mot normalt. M = normalt med variation. + = högt mot normalt.

Färg. - = blek. M = variation. + = rikligt med färg.

Lynne. - = nervösa mot normala. M = Normal. + = gott lynne.

Kalvstorlek. Normala mot små. Normala mot stora.

Aktuella semintjurar från Svensk Fjällrasavel

Tillgängliga och godkända fjällrastjurar från Svensk Fjällrasavel. Beställningen av dessa tjurar sker hos Svensk Avel via Din Husdjursförening!

Använd kodnumret vid beställning. Tjurarna är ej avkommeprövade.

Namn	Kod nr	Stb nr	Far	Mf	Mjölkk	Juvern	Spenar	Golv avst.	Färg	Lynne	Kalvstorlek
Grupp 1											
165 Leo	7-556	6677	10 Smith	158 Fare	M	+	K	M	M	M	Norm mot små
1 Hubert	7-564	6680	6720 Jovial	708 Bill	-	M	L	M	+	+	
156 Zonat	7-543	6681	9 Zober	723 Figer	M	-	M	M	-	M	Norm mot stor
181 Idear	7-563	6691	38 Desing	9 Zober	M	M	M	+	+	M	
162 Linus	7-567	6694	10 Smith	37-13581-133							
3 Peter	7-592	6871	29 Ise	6732 Snäpp	M	M			+	M	Norm mot stor
70 Rosen av Böle	7-597	20002	733 Gandi	741 Finell	-	+			M	M	Norm mot små
32 Goding	7-707	20009	733 Gandi	6718 Joar	M	M		M	M	+	
201 Driv	7-766	20071	181 Idear	163 Fjänne	M	M			M	+	Norm mot små
9150 Tor	7-761	24000	9007 Lano	9004 Selo					M		
9151 Loke	7-762	24001	9010 Öst-Tor	9008 Karo					M		
6226 Grenäs	7-779	20072	14 Gredor	142 Ragnar				-	M		
Grupp 2											
23 Svempa	7-576	6684	67 Ringo	940 Hompen						+	
37 Eemeli	7-574	6685	Kuninkan Poeka	Rantamann O		-			-		
164 Lim	7-566	6695	83 Rim	158 Fare	M	+	M		M		
202 Vaccin	7-701	20003	39 Dixon	159 Silenar							
30 Herman	7-703	20005	34 Lysing	6715 Lage	M				M		
1002 Manitou	7-714	20029	6715 Lage	940 Hompen							
2 Gusten	7-721	20011	158 Hink	6742 Harg							
234 Sprint	7-738	20024	302 Misse	159 Silenar	M	+	M	M	-	+	Norm mot små
1080 Major	7-724	20033	127 Desir	940 Hompen	M	M	L	M	M	M	Norm mot stor
1095 Flise	7-744	20045	302 Misse	65 Lur	+	M	M	M	M	+	
85 Loke	7-746	20046	75 Lör	6715 Lage							
2076 Svix	7-745	20048	39 Dixon	726 Basker						+	
1006 Glunt	7-743	20050	6758 Bula	940 Hompen						-	
Grupp 3											
145 Tessar	7-542	6679	148 Tess	938 Ricko	M	M	M	M	-	M	
44 Fagerman	7-571	6688	1 Holar	72 Lager	+	M	M	+	M	M	Norm mot stor
157 Lirken	7-554	6698	79 Nill	158 Fare	+	M	M	M	M	+	
57 Hinder	7-561	6699	155 Levi	940 Hompen	M	+	M		M	+	
6 Snöstorm	7-595	6711	701 Svarting	6718 Joar	M	+	M	M	M	M	
178 Terrin	7-598	6714	145 Tessar	746 Risiko		+		+	-	+	
40 Pelle	7-596	20001	6748 Bör	786 Maro	M	M	M	+	M	M	Norm mot stor
2000 Maraton	7-704	20006	710 Agaton	786 Maro	M	M	M	M	+	M	
208 Monogram	7-702	20026	9005 Mono	85 Nalle	-			-	M		
2027 Drudden	7-725	20035	6763 Svartus	17 Rino	M				M		
7114 Gubben	7-740	20039	27 Gunde	791 Karat					M		
1102 Fagott	7-739	20044	4 Totte av Knätten	155 Levi					M		
4175 Triss	7-778	20073	178 Terrin	708 Bill					M		
2087 Boss	7-781	20075	6 Hoss	786 Maro					+	M	
57 Filur	7-782	20076	44 Fagerman	786 Maro	+	M	+	M	M	M	
135 Stig	7-795	20110	44 Fagerman	708 Bill							
147 Elmer	7-796	20109	41 Duvolen	786 Maro					+		
1202 Rist	7-805	20124	1159 Elon	41 Duvolen							
7230 Don Juan	7-806	20125	41 Lyster	1088 Flimmer							
550 Fridolf	7-808	20126	57 Filur	157 Lirken							

Aktuella semintjurur från Svensk Avel

Tillgängliga och godkända fjällrastjurur från Svensk Avel.
OBS! Indexen är korrigerade enligt förklaringen nedan!

Namn	Grupp	Kod nr	Stamb.	Far	Mf	NAT min	NAT tjur-index	Justerat NAT min	Övrigt
6768 Deger	1	6-6768	96768	38 Desing	708 Bill	96	-4		Bra dotterfertilitet. Intressant härstamning.
6769 Delta	1	6-6769	96769	38 Desing	786 Maro	97	-4		Mkt bra dotterfert. Bra lynne. Anv ej på för små ko Intressant härstamning.
6776 Lippo	1	6-6776	96776	46 Lester	717 Kare	93	-6		Bra ben. Bra mjölkbarhet. Intr. härst. Svaga värden för mastitresistens.
6847 Levis	1	3-6847	96847	46 Lester	161 Smille				Ny ungtjur
6742 Harg	2	6-6742	96742	729 Homeros	726 Basker	100	+1		Bra ben, Bra juver. Bra mjölkbarhet
6746 Hompest	2	6-6746	96746	940 Hompen	726 Basker	100	-2		Bra juver. Anv. ej på kor m. svaga ben. 6,25% Rk+ 3,12% SJB
6759 Bam	2	6-6759	96759	943 Bass	786 Maro	102	-1		Ger korta spenar. Anv ej på kor med svaga ben. 3,12% Rk
6765 Homa	2	6-6765	96765	940 Hompen	6715 Lage	92	-1		Mkt bra juver, mjölkbarhet & golvhöjd. Bra dotter- fertilitet. 6,25% Rk + 3,12% SRB + 1,56% SLB
6787 Laro	2	6-6787	96787	6715 Lage	786 Maro	102	+8		Mycket bra dotterfertilitet. Bra juver.
6845 Baba	2	3-6845	96845	6759 Bam	729 Homeros				Ny ungtjur
6738 Mast	3	6-6738	86738	786 Maro	723 Figer	95	-5		Ger bra juver och korta spenar. Bra dotterfertilitet. Använd ej på små kor. 3% Rk
6777 Makro	3	6-6777	96777	6724 Mikro	786 Maro	102	+1		Mkt mjölk. Svaga värden för mastitresistens. 12,5% annan ras.
6780 Mise	3	6-6780	96780	6724 Mikro	786 Maro	107	+7		Mkt mjölk. Svaga värden för mastitresistens. 12,5% annan ras.
6848 Birk	3	3-6848	96848	708 Bill	41 Duvolen				Ny ungtjur
6849 Aragorn	3	3-6849	96849	710 Agaton	6748 Bör				Ny ungtjur
6850 Röde Orm	3	3-6850	96850	6777 Makro	41 Duvolen				Ny ungtjur

TJURINFORMATION:

Med den nya djurmodellen (Animal models) så stämmer inte våra tidigare omräkningar av index. Så i detta nummer har vi inte med några korrigerade värden utan enbart dom faktiska. Ni kan läsa mer om den nya beräkningsmodellen på sid 5-7. Till senare nr skall vi redogöra närmare för hur vi gör det, för i den nya djurmodellen är det flera parametrar att ta hänsyn till än vad det var i den gamla modellen. Eftersom släktingars påverkan kan vara stor.

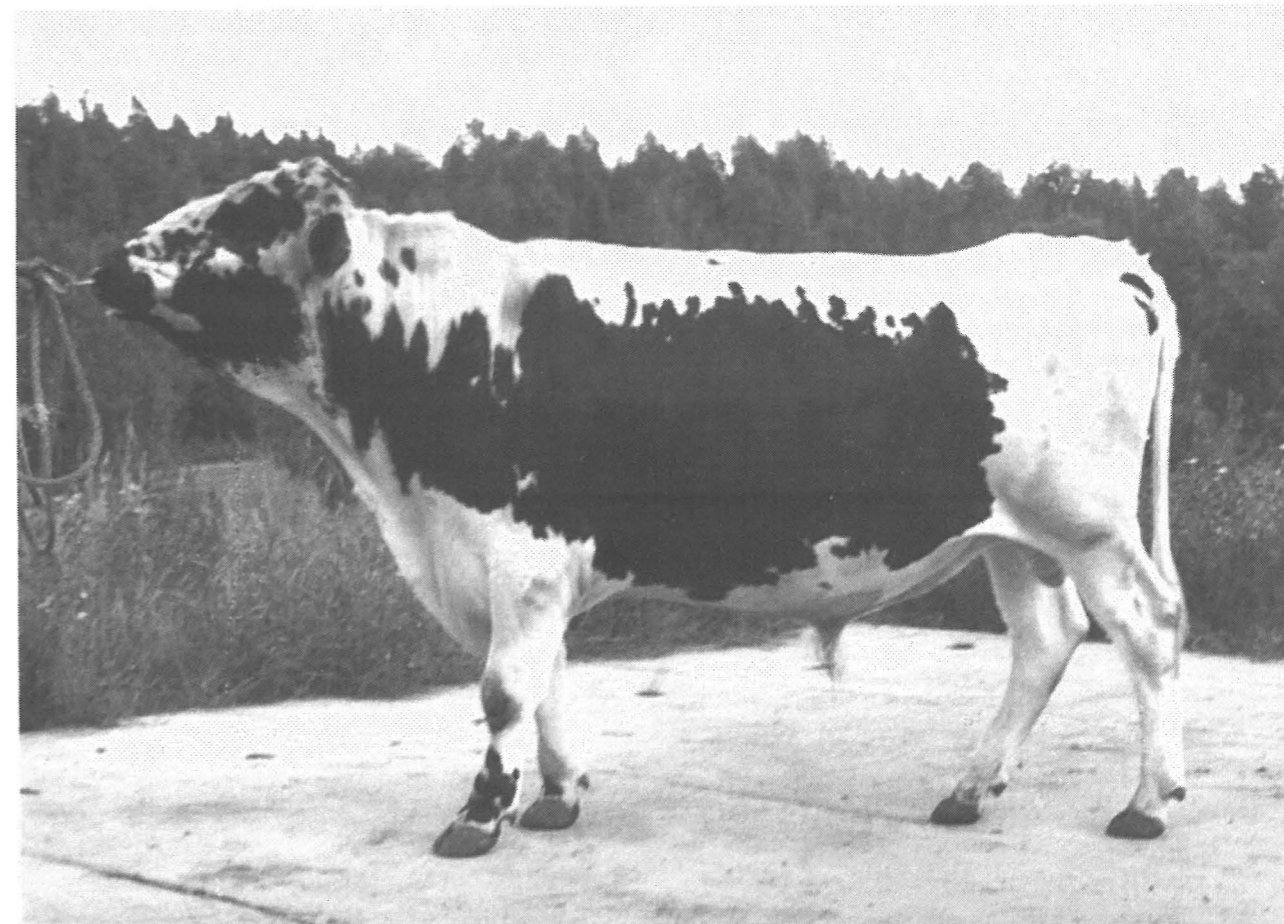
Avelskommittén

OBS!

Som vi berättat tidigare har vi fått 10 doser av tjuren 786 Maro från STN-föreningen. Nu söker vi efter lämpliga kor till dessa doser. Ni som har någon intressant grupp 3 ko, skicka en kopia på antingen provmjölkingsrapporten eller på den förtryckta ko-tavlan som kan beställas via er husdjursförening. Skicka dessa till ordf. i avelskommittén, adress finns på sid 2. Se nu till att kolla över era kor, för ju fler vi har att välja mellan, ju större chans att vi hittar rätt kor att använda honom på.

MVH, avelskommitténs ordförande.

Svensk Fjällrasavel presenterar Årets tjur 2003! 6742 HARG SKB96742

Avelskommittén har utsett 6742 Harg till årets tjur, uppfödare Karl-Gustav Hedling. 6742 Harg är född 1990, insatt i semin 1991 och har två söner insatta i avel. Han är dessutom 100% ren fjällras. Moderlinjen stammar från Rut Svenssons N-linje i Trångsviken och FM-linjen stammar från Trollåsens gamla avelsbesättning.

Mor: 2 Nanna SKB 8537	MM: 276 Nanna	MMM: 225 Nanna
		MMF: 6 Hoss 6636
	MF: 726 Basker SKB 76726	MFm: 375 Beata 8395
		MFF: 6 Fager 6577
Far: 729 Homeros SKB 76729	FM: 32 Hola SKB 8399	FMm: 8 Snökrusa
		FMF: 1 Holar 6550
	FF: 61 Dragos SKB 6592	FFm: 181 Donna 8305
		FFF: 24 Sagar 6292

Plan för avel med mjölkboskap av rasen svensk fjällras

Rasen svensk fjällras

Svensk fjällras omfattar, förutom fjällrasdjur, de s, k, fjällnära djuren. Dessutom räknas till avelsbasen djur av den norska STN-rasen och av den nordfinska rasen PSK som införts i eller uppfyller kraven för införande i för raserna använda stamböcker. På grund av historiska samband och genetisk samstämmighet anses djur av dessa nordiska raser vara i det närmaste identiska med de svenska fjällrasdjuren och stambokförs därför i Sverige i särskild avdelning i fjällrasstamboken. STN- och PSK-tjurur kan vara vid behov användas för att undvika inavel inom fjällrasen. Antalet djur av fjällras, äldre än sex månader, uppgick i början av år 2000 till cirka 1950 djur. Antalet tjurar representerade i spermalagret uppgick vid samma tid till cirka 100 stycken. Efter som fjällrasen är listad som utrotningshotad, ingår rasen i det av Jordbruksverket och föreningen framtagna bevarandeprogrammet.

Föreningen Svensk Fjällrasavel

Föreningen Svensk Fjällrasavel bildades år 1995, Anledningen var att man ville återskapa en renrasig fjällraspopulation i Sverige eftersom det sedan 1970-talet blivit allt vanligare med inkorsning av andra mjölkboskapsraser. Redan i början av 1990-talet bildades projektgruppen "Rädda fjällkon". Ett samarbete etablerades mellan denna grupp, Världsnaturfonden och Jordbruksverket med syftet att skapa samarbetsformer för att kunna verkställa det uppdrag som utgick från Rio-konferensen om biologisk mångfald år 1992.

När projektet Rädda fjällkon avslutades år 1995, bildades en rikstäckande avelsförening för fjällrasens bevarande och utveckling. Föreningen har sedan dess fortsatt sitt samarbete med Jordbruksverket och arbetar i enlighet med en av föreningen och Jordbruksverket fastställd avelsplan.

Identifiering och registrering av djur

Identifiering och registrering av djur skall ske enligt de regler som finns i Statens jordbruksverks föreskrifter angående märkning av djur samt de kompletterande regler för härstamningsregistrering och faderskapsbestämning som gäller för officiell kontroll.

205 Glimra, far 6732 Snäpp, mor till semintjuren 3 Peter. Foto: Lennart Rosén

Rasens kännetecken

Fjällkon är av utpräglad mjölktyp med en kroppsvikt på cirka 430 kg. Båda könen är hornlösa.

Grundfärgen är normalt vit med svarta eller röda tecken enligt en färgskala v9-v1 där v9 betecknar ett djur som är nästan helt vitt. Enfärgade, vita, röda, svarta och grå djur kan förekomma. Hornlöshet är ett absolut krav för stambokföring.

Starka ben med torra ledgångar och hårda klövar ger djuren förutsättningar för god rörlighet och fodersökningsförmåga. Rasen kännetecknas vidare av en god förmåga att omsätta grovfoder (vilket är en nödvändighet vid extensiv mjölkproduktion, t ex fäbodrift), frihet från ärftliga defekter, en god hållbarhet, starka ben och klövar, tydliga brunsymptom och god fertilitet.

Avelsmål

Tjurur skall tas fram, representerande härstamningar som för länge sedan tappats bort i avelsarbetet, genom bland annat nyttjande av äldre, renrasiga fjällrastjurars sperma, som finns lagrad sedan mer än 30 år tillbaka i tiden. Med hjälp av dessa tjurar och deras söner efter de bästa av de framtida renrasiga fjällkorna, skall fjällrasens genetiska variation återskapas, vilket är en förutsättning för att rasen skall kunna räddas.

De exteriöra egenskaperna liksom juvrets form och ansättning ska förbättras ytterligare. Stor hänsyn ska tas till de för djurägaren ekonomiskt viktiga egenskaperna för främst en god avkastningsförmåga och hållbarhet samt ett gott lynne.

Fjällkons förmåga att producera mjölk med en från förädlingsynpunkt särskilt eftertraktad proteinsammansättning skall bevaras och ytterligare utvecklas.

Avelsarbetets genomförande

Som en försäkran för en långsiktigt hållbar avel skall

- rekryteringen av semintjurur inom fjällras-aveln från och med år 2001 sker på samma sätt som det gör inom seminaveln med övriga produktionsraser. Urvalet av tjur kalvar skall ske i enlighet med Svensk Avels rutiner anpassade till fjällrasens förutsättningar och i samarbete med föreningen Svensk Fjällras avel.
- sperma skall samlas och lagras från enstaka ungtjurur av fjällras som bedöms vara av intresse för avel endast på grund av sin härstamning. Denna spermasamling skall ske i samband med den som årligen sker från tjurar av övriga utrotningshotade mjölk boskapsraser.
- en hög anslutning till officiell mjölkboskapskontroll eftersträvas.
- semintjurur vara indelade efter härstamning i ett tre-gruppers avelssystem. Därigenom kan inavelsgraden hållas på en låg nivå och framtidens tjurar produceras "grupprena", innebärande att både tjurens far och morfar tillhör samma grupp.
- utöver registreringarna i stambok, en särskild förteckning över fjällrastjurur föras och årligen uppdateras.
- i tjuranvändningen största möjliga genetiska variation eftersträvas. Detta innebär att avelstjurur skall rekryteras efter största möjliga antal hondjurslinjer.
- information ges om tjurar och lämpliga parningar och om effektiv och rationell rekrytering av tjurar.
- exteriörbedömning, avelsrådgivning och livdjursförmedling genomförs.
- åtgärder vidtas för att underlätta och motivera djurägarna att arbeta för avelsmålsättningen.

Plan för avel med fjällnära djur

Den del av fjällraspopulationen som kommit att benämnas fjällnära djur utgör en rest av fjällrasens mest ursprungliga del. För fjällnära djur gäller samma krav på identifiering och registrering av djur som fjällrasdjur.

Avelsmål

Målet för avelsarbetet med de fjällnära djuren är att bevara och slå vakt om djurens särart som levande exempel på ursprunget till dagens fjällko. För att uppnå detta krävs främst en ökning av antalet djur inom populationen. Ett delmål i denna strävan är att öka antalet avelsaktiva djur i första hand till cirka 500 individer.

Avelsarbetets genomförande

För att i första hand uppnå bevarandemålet skall avelsarbetet inriktas på de djur som härstammar från de besättningar som utgör ursprungsbesättningar i det på 1980-talet påbörjade restaureringsarbetet med de fjällnära djuren. Dessa är Biellojaur-, Lillhärjåbygget-, Klövsjö- och Funäsdalen-besättningarna. För djur från dessa ursprungsbesättningar utfärdas ett av föreningen Svensk Fjällrasavel auktoriserat härstamningsintyg.

För fjällnära djur som inte helt uppfyller kraven på registrerad härstamning, men som bedöms tillhöra samma population och anses vara värdefulla för det fortsatta avelsarbetet, kommer Svensk Fjällrasavel att efter särskild prövning lämna dispens för detta krav och bevilja härstamningsintyg för rastillhörighet. Ett krav för sådan dispens är att djurägaren förbinder sig att använda tjur av samma ras till dessa hondjur.

Största möjliga antal tjurar skall användas inom den fjällnära aveln och sperma från tjurar av varje årgång samlas och lagras i genbank. De fjällnära korna bör i så stor utsträckning som möjligt användas som mjölkkor i en miljö där deras egenskaper kan komma till användning.

Denna avelsplan skall vara föremål för regelbunden omprövning och ha en giltighetstid på fem år från beslutsdagen.

Svensk Fjällrasavel 2002-02-08

Patrik Gyllenhammar

Denna avelsplan har godkänts av Jordbruksverket i mars 2002.

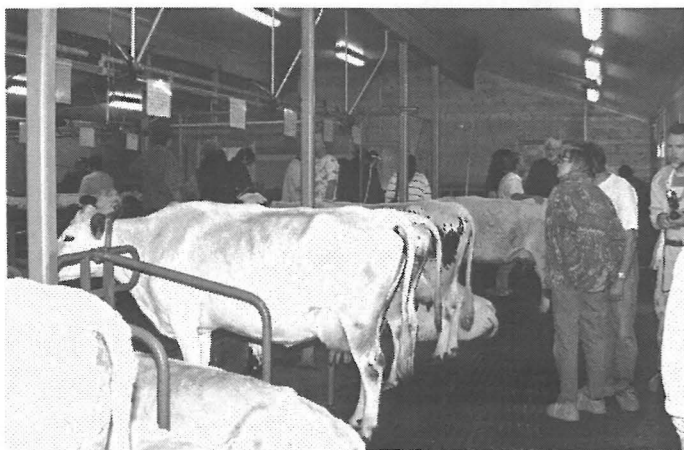
Årsstämman i Norge 5-7 augusti 2004!

För tredje gången har jag nu bevistat en årsstämma hållen av Svensk Fjällrasvael. Denna gång stod färden till Röros i Norge. Spännande tyckte jag som varit i Norge många gånger tidigare (bl.a. har familjen åkt med lastbåt från Oslo till Bergen, vi har också åkt på Trollstigen och jag har kastat snöboll mitt i sommaren uppe på glaciären på Galdhøpiggen och varit uppe i Holmenkollens backhoppningstorn), men så lång norrut som i Röros hade jag inte varit tidigare.

Vi möttes upp en solig förmiddag på Vauldalens Fjällhotell som var nyrenoverat och toppmodernt, det var så nytt att de ännu inte fått upp rumsnumren på dörrarna. Först fick vi kaffe och smörgåsar, sedan presenterade norrmännen sitt sätt att bevara gamla lantraser och Bine Melby från Norskt Lantbruksmuseum visade på sin idé om att ta vara på skinn m.m. Atle Meås visade bilder och berättade om STN-korna i Rörosstrakten. Svenska avelskommittén informerade om tänkbara tjurar till semin m.m.

Så var det dags för middag och vi serverades en mycket god fisk, och till efterrätt fick vi till min och orförande Anders Jonörts stora glädje "daller". D. v. s. Jell-O som inte längre är tillåtet i Sverige. (Vi hade beställt det av Atle på årsmötet förra sommaren.) Hotellföreståndaren berättade att det var ovanligt att få en sådan beställning av och till vuxna!!

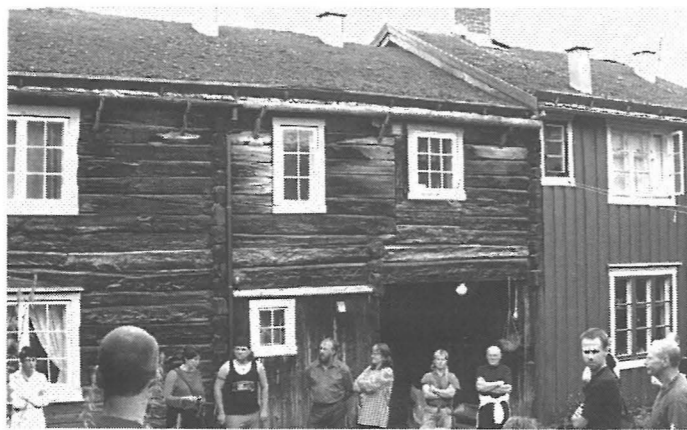
Efter middagen for vi till Rolf Petter Törres nybyggda ladugård strax utanför Röros och tittade på STN-korna där, som tyvärr var inomhus. (läs mer om Rolf Petter på sid 27)

Årsmötesdeltagare tittar på STN-korna i Rolf Petter Törres Nybyggda ladugård. Foto: Kristina Torén

På kvällen var det trevlig samvaro och mycket prat till fram på småtimmarna för somliga.

Nästa dag var det bussrundtur i Röros med omnejd. Innan vi åkte iväg var Atle mycket noga med att säga att vi inte fick ha med oss tändstickor, ty svenskarna har bränt ner Röros två gånger i..... Vi gick guidad tur i staden och tittade på fascinerande hus med ladugårdar inne på gården. När gruvdriften startade på 1600-talet fick de familjer som ville ha arbete i gruvan en gård med ladugård inne i staden och dessutom en åkerlapp och fäbodmarker utanför staden, där djuren kunde beta på sommaren. Tala om levande stad! Den siste djurägaren Rolf Petter Törres flyttade ut med sina djur 2002!

Stämmodeltagare studerar gamla hus inne i Röros Foto: Kristina Torén

Slaggatan i Röros, här bodde de som var pigor och drängar m.m. till dem som hade det bättre ställt. De hade inte egen ladugård. Foto: Kristina Torén

Utsikt över Röros från slagghögarna. Kyrkan under renovering. Foto: Kristina Torén

Några av de nuvarande djuren på Pinsti, en fjordhäst och en dölehäst. Foto Kristina Torén

STN-föreningen bjöd oss på en "spännande" lunch på Vertshuset Röros. Efter lunchen for vi iväg med bussen och ny guide för att göra en tur runt sjön.

Vi besökte gården Pinsti där nuvarande ägaren Magnus Engzelius visade oss runt. Idag bedriver man fårproduktion på gården. Gården är legendarisk i fjällrassammanhang via nuvarande ägares farfar som också hette Magnus Engzelius. Engzelius var största och mest betydelsefulla tjuruppfödaren i Norge under första halvan av 1900-talet. Fascinerande var att nuvarande Engzelius brukade samma vallar som "gamle" Engzelius. Vallarna nedanför vägen var över 80 år gamla och gav fortfarande god skörd. Vallarna övergödslades med fårskit på hösten.

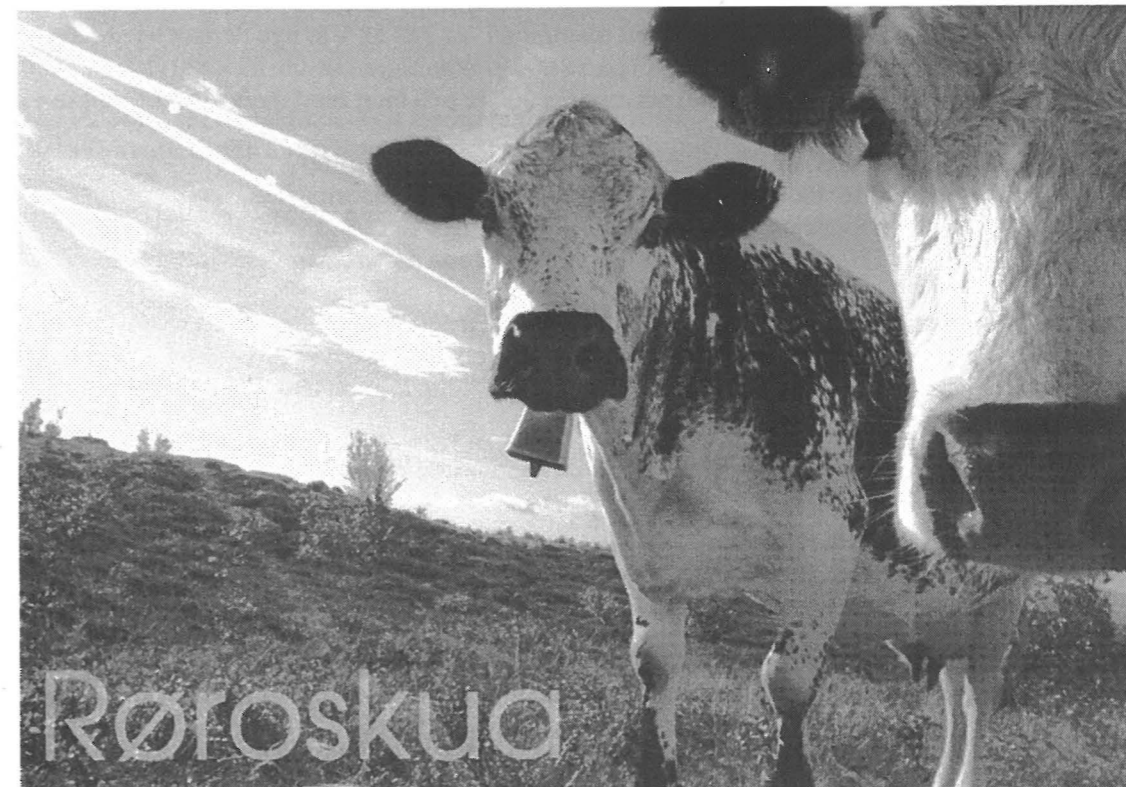
Efter ytterligare en god middag var det underhållning med musik på kvällen, tyvärr hade jag vaknat med "typ" ischiasvärk i ett ben, så det blev ingen dans för min del.

Sista dagen hölls så årsmötet och det var lugnt och sansat, jag blev invald i valberedningen. Diplom och tjurfotografier delades ut och "årets tjur" blev 6742 Harg!

Så var "sommarens höjdpunkt" slut och det var dags att vända hemåt igen. Jag ser redan fram emot nästa års stämma!

Tack, Atle för en trevlig stämma!

Kristina Torén

Vid lunchen på Vertshuset Röros hittade alla stämmodeltagare detta fina vykort på sina tallrikar! Foto: Björn Tore Hindklev

Svensk Fjällrasavel

Årsmöte i Vauldalen, Norge, 5-7/8 2004

Närvarande: Stig Spånberg, Lennart Olofsson, Mari Strand, Tove Undin, Robert Eklundh, Kurt Karlsson, Birgitta Karlsson, Kristina Torén, Jan-Erik Spånberger, Christina Spånberger, Mona Loberg, Atle Meås, Birgitta Åberg, Henry Undin, Ove Karlsson, Gunilla Karlsson, Kenneth och Astrid Eriksson, Kenneth Lundgren, Eva Nilsson, Anders Ödmark, Katarina Kjörrell, Eva Sidenvall, Göran Lundström, Göran Ceder, Kerstin Andersson, Maria Brunér, Lars Schale, Evy Schale, Mårten Dahlberg, Ivan Eriksson, Ronny Olsson, Joachim Gustavsson, Karin Pettersson, Hans-Inge Pettersson, Martina Bremer, Anders Jonört, Robert Nilsson och Siw Andersson (Närvarolista, bilaga 1).

§ 1. Anders Jonört hälsar alla välkomna och förklarar årsmötet öppnat.

§ 2. Dagordning godkännes och fastställande av röstlängd ska ske när det är påkallat.

§ 3. Robert Nilsson väljes till ordförande för stämman.

§ 4. Siw Andersson väljes till sekreterare för stämman.

§ 5. Ivan Eriksson och Ronny Olsson väljes att justera protokollet och att fungera som rösträknare.

§ 6. Kallelse till årsstämman har skett genom annons i tidningen Fjällkon ca 1 mån före mötet, vilken skickats ut till samtliga medlemmar. Artikel i tidningen Husdjur, varför stämman kan anses som behörigen utlyst.

§ 7. Styrelsens verksamhetsberättelse läses upp och lades till handlingarna. Bilaga 2.

§ 8. Ekonomiskt bokslut.

Nettoomsättningen för 2003 är 204 590 kr, med ett resultat på -11 743 kr. Vår nya revisor Mette Esping har påpekat att ett lån till Projekt rädda fjällkon (PRF) på 25 000 kr egentligen skulle ha legat i balansräkningen. Detta gör att vinsten för 2002 skulle ha minskats med 25 000 kr och ökat med motsvarande summa 2003. Resultatet för 2003 slutar då på +13 255 kr.

Rörelseintäkterna utgörs av bidrag från Jordbruksverket och medlemsavgifter.

Varulagrets värde uppgår till 15 180 kr där 11 000 kr är kostnaden för almanackan.

Sid. 4 (6) visar att kostnaden för revisorns arvode har gått ner från 18 000 kr 2002 till 11 000 kr 2003. Genom att firmateckningen nu sker i Hammarstrand mot tidigare Vadstena har arbetsgivaravgiften kunnat sänkas med 10%.

Birgitta Karlsson kommenterar även skillnaden mellan 2002 och 2003 vad gäller "övriga externa kostnader", 255 283 mot 374 813 kr (sid. 2(6)). Detta beror på att föreningen 2003 medverkade i Elmia med högre avbytarsättningar som följd. Lennart Olofsson kommenterar detta faktum att man kanske borde redovisa kostnader från Elmia separat så de blir mer överskådliga.

Eva Sidenvall menar att föreningen har hög omsättning i förhållande till antalet medlemmar. Borde det inte gå att få kostnaderna mer specificerade?

Tidningen Fjällkon kostar 25 000 - 28 000 kr per nummer. Här ingår tryckning och redaktionsarbete. Det hittills dyraste numret kostade 109 000 kr, då det trycktes upp 1 200 ex till Elmia.

Idag trycker vi ca 500 exemplar till ca 400 medlemmar. De lantbruksskolor som vill ha tidningen, får den gratis. Intresset är dock lågt.

Stämman beslutar att kostnadsposterna skall redovisas på ett mer lättöverskådligt sätt, inte som klumpsummor.

Med denna redovisning lägges den ekonomiska rapporten till handlingarna. Bilaga 3

§ 9. Revisorernas berättelse. Hans-Inge läser upp Mette Espings berättelse och Martina föredrar berättelsen från föreningens egna revisorer. De godkännes och lägges till handlingarna. Bilaga 4 och 5

§ 10. Stämman beviljar utifrån avlagda rapporter styrelsen ansvarsfrihet för år 2003.

§ 11. Ersättning för styrelseledamöter och revisorer. 2001 lades ersättningen fast till nuvarande nivå, och nu har valberedningen tittat på detta och föreslår följande:

	nuvarande	ökning	förslag
Ordförande	5 000 kr	+ 1 000	6 000
Kassör	5 000		
Sekreterare	4 000		
Övriga ledamöter	500		
Avelsansvarig 4 000	+ 2 000		6 000
Stambokförare	3 000	+ 2 000	5 000
Expedition	10 000		
Livdjursförmedlare	1 000		
Ansvar Fjällnära	1 000		
Summa	35 000		40 000

Sociala avgifter tillkommer.

Martina föreslår höjning med 1 000 kr även på ansvar fjällnära.

Valberedningen har redan talat med Birgitta om detta, och hon vill inte ha mer än 1 000 kr.

Andra påtalar att arvoden ej ska knytas till viss person, utan arbetsuppgiften

Stämman beslutar att lägga även 1 000 kr ytterligare på ansvar för fjällnära, vilket innebär en ökning med arvoden på 6 000 kr.

§ 12. Val av styrelseledamöter. I tur att avgå är Anders Jonört och Urban Delestig, båda ordinarie ledamöter samt Evy Schale, suppleant.

Valberedningen föreslår omval på bägge ordinarie, Joachim föreslår omval på Anders och nyval av Evy Schale som ordinarie.

Efter omröstning beslutar stämman enligt Joachims förslag.

Birgitta Karlsson väljes in som ny suppleant.

§ 13. Val av revisor och revisorsuppleant.

Föreningens revisorer Martina Bremer och Ann-Sofi Sångberg har av sagt sig omval.

Valberedningen föreslår Lennart Olofsson till ny revisor med Tove Undin som suppleant.

Stämman beslutar enligt valberedningens förslag.

§ 14. Val av ledamot i SHS. Här krävs en stadgeändring, då SHS bytt namn. Lydelsen bör bli med "neutral" och bli: Val av ledamot i den av Jordbruksverket utsedda huvudmannen för avelsorganisationerna, nuvarande Svensk Mjölks.

Stämman beslutar anta förslag om ny lydelse i stadgarna enligt ovan.

Uppdraget bör ligga på avelsansvarig i föreningen, och stämman väljer Joachim att representera föreningen.

§ 15. Val av ombud till Svensk Mjölks årsstämma. Frågan hänskjutes till styrelsen.

§ 16. Medlemsavgiften. Stämman beslutar om oförändrad medlemsavgift, 300 kr per person.

§ 17. Till styrelsen har inkommit två motioner.

Anders ger en resumé vad som hänt i frågan sedan förra årsmötet i Skummelövsstrand.

Motion nummer 1 (bilaga 6):

Den fjällnära kommittén redogör för sin motion, där man till de 1997 antagna riktlinjerna för avel av fjällnära djur vill lägga ytterligare en punkt 6: Fjällnära djur ska finnas med i officiell (för närvarande Svensk Mjölks) härstamningskontroll. Fjällnära kalvar ska senast samma år som de föds även rapporteras till Svensk Fjällrasavels register över fjällnära djur. Ägare till fjällnära djur bör i största möjliga utsträckning stamboksföra sina djur. Dessa ska därvid åsättas stamboksnummer som särskilt utvisar att det är fråga om fjällnära djur. Stämman beslutar att anta detta tillägg till riktlinjer, att gälla fr o m 2005-01-01

Ett speciellt utskick går ut till alla kända besättningar med fjällnära djur och skrivningen läggs även ut på föreningens hemsida.

Motion nummer 2 (bilaga 7):

Ett förslag att lägga upp en genbank som omfattar de fjällnära djuren har inkommit från Anders Eriksson och Bo Dahlgren. Varken Anders eller Bo finns på plats för att vidareutveckla motionen. Föreningen menar att vi har en officiell ras och det är bestämt med Jordbruksverket en egen raskod, 41. Finns djuren med i officiell härstamningskontroll behövs ingen ytterligare registrering. Stämman beslutar avslå motionen.

17 b. Övrigt

Till ny valberedning utses Ove Falkensjö, sammankallande, Ivan Eriksson och Kristina Torén. Till suppleant väljes Kenneth Lundgren.

17c. Stadgerevision. Föreningens stadgar behöver revideras. Stämman uppdrar åt styrelsen att tillsammans med lämplig kompetens revidera stadgarna. Stadgeförslaget skickas ut till medlemmarna inför kommande årsmöte.

17d. Problem med den nya fjällkoden 41. Trots upprepade påstötningar på Svensk Mjolk dröjer genomförandet av ny raskod. Det är uppenbara problem, inte minst vid försäljning av livdjur. Tove Undin får stämmans uppdrag att göra en skrivelse till Jordbruksverket vid sittande stämma.

17e. Lars Schale påpekar att det vore lämpligt att på hemsidan visa bilder från stämman i Vaudalen. Sekretären uppmanar alla att via e-post skicka lämpligt bildmaterial

17f. Årsmötesprotokollet publiceras i kommande nummer av Fjällkon.

17g. Ivan påpekar att valberedningen bör få information 4 månader före årsmötet vilka som är i tur att avgå i styrelsen.

17h. Vår nya föreningsrevisor Lennart Olofsson påpekar att revision bör ske halvårsvis. Hans-Inge har möjlighet att ta ut kvartalsredovisning i det program som användes.

§ 18. Utdelning av diplom och tavlor.

Tjurtavlor för följande tjurar utdelades:

3 Billy	Ivan Eriksson
1202 Rist	Robert Nilsson
550 Fridolf	Robert Eklundh
135 Stig	Paul Hedén
7230 Don Juan	Joachim Gustavsson

"Årets tjur"

Avelskommittén har utsett 6742 Harg till årets tjur, uppfödare Karl-Gustav Hedling. 6742 Harg är född 1990, insatt i semin 1991 och har två söner insatta i avel. Han är dessutom 100% ren fjällras.

B-diplom för hög livstidsavkastning

Tilldelas Sven Blomberg för

127 Rara, 75 094 kg livstidsproduktion, 4,8% fett, 3,7% protein, kg smörfett & protein 6381

133 Rara, 70 139 kg livstidsproduktion, 4,4% fett, 3,4% protein, kg smörfett & protein 5479

Tilldelas Hans-Inge Pettersson för

161 Svärta, 70 785 kg livstidsproduktion, 4,4% fett, 3,4% protein, kg smörfett & protein 5506

C-diplom för hög livstidsavkastning

Tilldelas Sven Blomberg för

141 Molik, 55 933 kg livstidsproduktion, 5,2% fett, 3,6% protein, kg smörfett & protein 4897

164 Molik, 47 381 kg livstidsproduktion, 5,1% fett, 3,4% protein, kg smörfett & protein 4196

170 Rara, 43 898 kg livstidsproduktion, 4,7% fett, 3,7% protein, kg smörfett & protein 3704

Tilldelas Märten Dahlberg för

189 Nicolina, 52 217 kg livstidsprod., 4,1% fett, 3,5% protein, kg smörfett & protein 3965

Tilldelas Nils-Nilsa Lbr AB för

341 Liljefin, 53 362 kg livstidsprod., 4,1% fett, 3,4% protein, kg smörfett & protein 4015

349 Flinga, 56 111 kg livstidsproduktion, 4,0% fett, 3,4% protein, kg smörfett & protein 4137

361 Majken, 45 361 kg livstidsprod., 4,1% fett, 3,6% protein, kg smörfett & protein 3520

Förtjänstdiplom 2004

En tavla och keramikko går till Anders Jonört för förtjänstfullt arbete inom föreningen

§ 19. Tove Undin läser upp uppropet till Jordbruksverket. Stämman tar uppropet som sitt, f v b till Jordbruksverket. Bilaga 8.

§ 20. Ett höstmöte planeras i Alebäck vid spermasamlingen i november. Här finns också möjlighet att besöka Elisabeth Andersson, som nyligen tilldelats Västsvenska Gourmetklubbens pris för sin ost. Joachim arbetar vidare med detta besök.

§ 21. Ett varmt tack riktas till Atle Meås, som på ett förtjänstfullt sätt arrangerat stämman.

§ 22. Nästa årsmöte blir i Norrbotten, då föreningen även firar sitt 10-års jubileum.

§ 23. Mötet avslutas.

Robert Nilsson, ordf.

Siw Andersson, sekr.

Justeras:

Ronny Olsson

Ivan Eriksson

Bilagor:

1. Deltagarlista
2. Verksamhetsberättelse 2003
3. Ekonomisk redovisning
4. Revisorns rapport
5. Föreningsrevisorernas rapport
6. Motion nr 1
7. Motion nr 2
8. Skrivelse till Jordbruksverket

Skrivelse till Jordbruksverket angående omkodningen till ras 41 från ras 03.

Till Statens Jordbruksverk.

Vi, medlemmar i Föreningen Svensk Fjällrasavel, samlade till ordinarie årsstämma 2004, vill på detta sätt kraftfullt understryka behovet av att våra djur omgående erhåller korrekt beteckning i officiell kontroll, d v s kod 41. Arbetet med att slå vakt om fjällrasen försvåras avsevärt av att vi vid t ex försäljning av djur inte kan visa att dessa officiellt betecknas som fjällkor. Inte minst drabbar detta den fjällnära populationen, där behovet av en noggrann härstamningskontroll inte nog kan poängteras.

Vi väddar därför om att nödvändiga resurser genast ställs till förfogande så att detta inte oväsentliga hinder för ett fortsatt bevarandearbete äntligen kan undanröjas.

Röros den 7 augusti 2004

Motion till Svensk Fjällrasavels årsstämma 2004

Svensk Fjällrasavel antog 1997 följande riktlinjer för avelsarbetet med fjällnära kor.

1. Målet för avelsarbetet ska vara att bevara och slå vakt om de fjällnära djurens särart som levande exempel på ursprunget till dagens fjällko. För att nå detta mål krävs noggrann härstamningskontroll, dels för att det genetiska arvet inte ska förskingras, dels för att inavel ska kunna undvikas.
2. Avelsarbetet ska i första hand inriktas på de djur som på modernet helt härstammar från någon av ursprungsbesättningarna Biellojaure, Lillhärjåbygget, Klövsjö och Funäsdalen, och som har en fjällnära tjur som far. För dessa djur kommer ett av Svensk Fjällrasavel auktoriserat härstamningsintyg att kunna utfärdas. Av detta intyg ska kunna utläsas från vilken eller vilka ursprungsbesättningar djuret härstammar.
3. Även djur som inte uppfyller härstamningsvillkoren enligt ovan men som ändå bedöms vara betydelsefulla för det fortsatta avelsarbetet kommer, efter dispens från styrelsen för Svensk Fjällrasavel, att kunna erhålla härstamningsintyg för fjällnära djur.
4. Ägare till fjällnära kor bör uppmuntras att betäcka alternativt seminera dessa med fjällnära tjur. Svensk Fjällrasavel ska tillhandahålla rådgivning kring detta.
5. Fjällnära kor bör i så stor utsträckning som möjligt användas som mjölkkor i en miljö där deras nedärvda egenskaper kan komma till användning.

Idag, sju år senare, kan det konstateras att arbetet med att bevara de fjällnära djuren har varit framgångsrikt. Djuren har ökat i antal, sperma från ett antal fjällnära tjur finns att tillgå hos semin och inavelsdefekter har kunnat förhindras genom att djur från olika ursprungsbesättningar korsats med varandra. Svensk Fjällrasavel håller, genom Birgitta Karlssons försorg, ett väl uppdaterat register över de djur som finns. Vad som fungerat mindre bra är tillhandahållandet av de härstamningsintyg som omnämns i riktlinjerna enligt ovan. Ett annat problem är att det gång efter annan dyker upp djur med oklar härstamning. Tyvärr har enstaka djurägare tagit lätt på kravet att enbart djur som till 100 % härstammar från en eller flera av ursprungsbesättningarna har rätt att kallas för fjällnära. Djur som i själva verket varit "vanliga" fjällkor har sålts under beteckningen fjällnära. Vi finner det nödvändigt att skärpa kraven på djurägarna i fråga om härstamningskontroll och föreslår följande tillägg till ovanstående riktlinjer att gälla från och med den 1 januari 2005.

Fjällnära djur ska finnas med i officiell (för närvarande Svensk Mjölks) härstamningskontroll. Fjällnära kalvar ska senast samma år som de föds även rapporteras till Svensk Fjällrasavels register över fjällnära djur. Ägare till fjällnära djur bör i största möjliga utsträckning stamboksföra sina djur. Dessa ska därvid åsättas stamboksnummer som särskilt utvisar att det är fråga om fjällnära djur.

Tove Undin
Martina Bremer
Birgitta Karlsson

HELSINGBORG

Handläggare
Anders Eriksson
Telefon 042-10 45 39
anders.eriksson@helsingborg.se

8 juli 2004

Svensk Fjällrasavel
Hans-Inge Pettersson
Timotejvägen 16
840 70 HAMMARSTRAND

Motion, Dnr 331/2004

Motion till stämman den 7 augusti 2004.

För att säkra särskilt värdefulla gener inom den fjällnära populationen inom fjällkon föreslås att en genbank startas som omfattar de fjällnära djuren.

Vi ber att få återkomma under hösten sen vi diskuterat frågan med fler intressenter i ärendet.

Med vänlig hälsning

Anders Eriksson
T.f. museichef

Bo Dahlgren
Museibonde

Kopia till: Anders Jonört, Flarkbäcken 10, 915 96 Flarken

En information till ägare av fjällnära djur

Under en längre tid har nu några enskilda personer som säger sig arbeta för lantrasernas bevarande drivit en kampanj som i korthet gått ut på följande:

- * Svensk Fjällrasavel struntar i de fjällnära korna som därför bara blir fårre,
- * ägare av fjällnära kor bör bilda en egen organisation och
- * enbart ett avelsarbete baserat på ett genbankssystem kan rädda de fjällnära.

Vi som arbetar i Svensk Fjällrasavels Fjällnärakommitté vill därför tillsammans med Svensk Fjällrasavels styrelse klargöra vissa sakförhållanden.

Den fjällnära kon är en fjällko som representerar delar av ursprunget till den produktionsras som finns idag. Självfallet är det av stor vikt att vi förmår bevara detta historiska arv till eftervärlden. Redan på den gamla SKB-föreningens tid tog därför styrelsen sig an de fjällnära. I och med bildande av Svensk Fjällrasavel fick denna förening ansvaret för avelsarbetet med de fjällnära. Jordbruksverket har godkänt föreningens avelsplan för de fjällnära och föreningen antog 1997 närmare riktlinjer för arbetet vilka bifogas denna skrivelse. Arbetet har sedan dess varit framgångsrikt: femton fjällnära tjurar har spemasamlats i föreningens regi, därutöver hålls ett avsevärt antal privattjurar, föreningen erbjuder både avelsrådgivning och livdjursförmedling av de fjällnära, djuren registreras löpande med angivande av från vilka ursprungsbesättningar de härstammar, djuren stambokförs numera i en särskild nummerserie och genom ett antal akututryckningar av medlemmar i Svensk Fjällrasavel har vi kunnat undvika att ur bevarandesynpunkt värdefulla djur gått till slakt. De fjällnära djuren har därför stadigt vuxit i antal samtidigt som inavelsdefekter kunnat undvikas.

Det är inte helt lätt att begripa varför vissa, i Svensk Fjällrasavel icke föreningsaktiva personer, nu önskar ersätta detta hittills framgångsrika arbete med en organisatorisk uppsplittring av en och samma ras samt ett s.k. genbankssystem. Att det varit nödvändigt att upprätta genbanker för lantraser som tidigare över huvud taget inte registrerats är naturligtvis en sak. Att göra samma sak när det gäller fjällkor, där det sedan mer än ett sekel finns ett system för härstamningskontroll, förefaller som något av en överloppsgärning. Genbanksförespråkarna har heller inte kunna förklara på vilket sätt deras system skulle vara överlägset det som fungerar idag. Möjligen bottnar intresset för att upprätta en genbank för de fjällnära i att man själv önskar administrera ett sådant system (mot vederbörlig ersättning).

På en punkt har dock Svensk Fjällrasavel funnit anledning till självkritik: det förekommer fortfarande att djur säljs under beteckningen fjällnära utan härstamningen till fullo kan dokumenteras. Detta drabbar främst nyblivna djurägare som givetvis känner sig lurade när sanningen så småningom går upp för dem. Svensk Fjällrasavel har därför vid föreningens årsstämma 2004 beslutat om följande tillägg till de riktlinjer för avelsarbetet med de fjällnära som antogs 1997, att gälla från och med den 1 januari 2005:

Fjällnära djur ska finnas med i officiell (för närvarande Svensk Mjöls) härstamningskontroll. Fjällnära kalvar ska senast samma år som de föds även rapporteras till Svensk Fjällrasavels register över fjällnära djur. Ägare till fjällnära djur bör i största möjliga utsträckning stambokföra sina djur. Dessa ska därvid åsättas stamboksnummer som särskilt visar att det är fråga om fjällnära djur.

Djur som inte uppfyller dessa krav kommer efter den 1 januari 2005 inte att kunna betecknas som fjällnära. Dispens kan endast ges beträffande djur från eventuella nyupptäckta ursprungsbesättningar. Stämmans beslut innebär att kraven på djurägaren ökar i den mån man inte tidigare varit ansluten till officiell härstamningskontroll och avrapporterat sina kalvar till Svensk Fjällrasavels särskilda fjällnäraregister. Samtidigt utgör noggrann dokumentation av de fjällnära djurens härstamning en förutsättning för att dessa skall kunna bevaras. Om du har frågor kring hur du bär dig åt för att gå med i härstamningskontroll etc., så står vi i Fjällnärakommittén gärna till tjänst. Hör av dig!

Namn, adresser, telefonnummer:

Ivan Eriksson, Torsvi, Svanviken, 754 99 Enköping, tel: 0171-830 35
Martina Bremer, Österskog 4596, 386 94 Färjestaden, tel: 0485-373 45
Tove Undin, Tøsseberg 473, Stöpafor, 686 93 Sunne, tel: 0565-921 92
Birgitta Karlsson, Smedjebo, Härja, 522 91 Tidaholm

Riktlinjer för avel med fjällnära kor:

De fjällkor som kommit att kallas fjällnära ger oss en unik bild av fjällrasens ursprung. För att slå vakt om denna fåtaliga djurgrupps fortlevnad och samtidigt motverka negativa följder av fortsatt inavel, har Svensk Fjällrasavels styrelse, i samråd med djurägare till fjällnära djur, beslutat att anta följande riktlinjer för det fortsatta avelsarbetet:

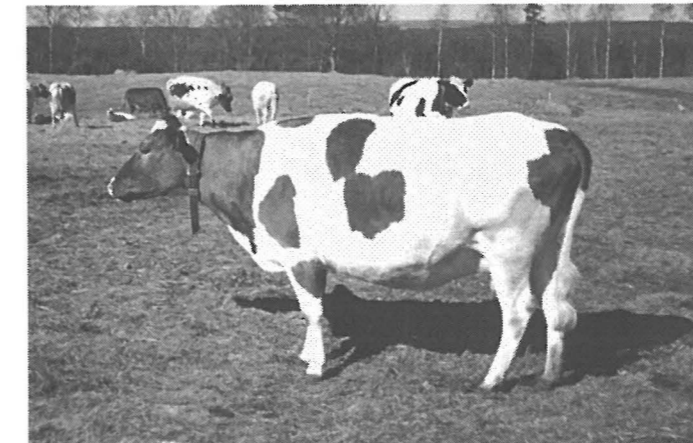
1, Målet för avelsarbetet ska vara att bevara och slå vakt om de fjällnära djurens särart som levande exempel på ursprunget till dagens fjällko. För att nå detta mål krävs noggrann härstamningskontroll, dels för att det genetiska arvet inte ska förskingras, dels för att inavel ska kunna undvikas.

2, Avelsarbetet ska i första hand inriktas på de djur som på djurets helt härstammar från någon av ursprungsbesättningarna Biellojaure, Lillhärjåbygget, Klövsjö och Funäsdalen, och som har en fjällnära tjur som far. För dessa djur kommer ett av Svenskt Fjällrasavel auktoriserat härstamningsintyg att kunna utfärdas. Av detta intyg ska kunna utläsas från vilken eller vilka ursprungsbesättningar djuret härstammar.

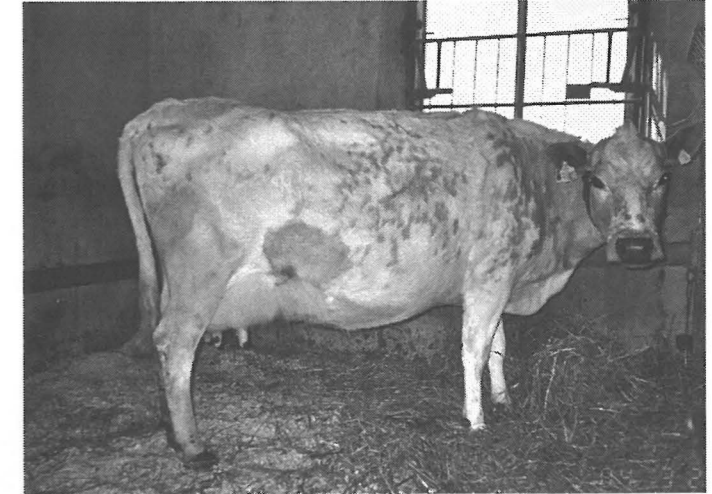
3, Även djur som inte uppfyller härstamningsvillkoren enligt ovan men som ändå bedöms vara betydelsefulla för det fortsatta avelsarbetet kommer, efter dispens från styrelsen för Svensk Fjällrasavel, att kunna erhålla härstamningsintyg för fjällnära djur.

4, Ägare till fjällnära kor bör uppmuntras att betäcka alternativt seminera dessa med fjällnära tjur. Svensk Fjällrasavel ska tillhandahålla rådgivning kring detta.

5, Fjällnära kor bör i så stor utsträckning som möjligt användas som mjölkkor i en miljö där deras nedärvda egenskaper kan komma till användning.

Högdräktiga fjällnära kon 122 Strömma, född 2000 på Lillhärjåbygget. Far: 204 Prins, mor: 105 Kruslind.
Foto Birgitta Karlsson

12 åriga 3 Majros Sv. Fj. 25018 inställd i box för kalvning i mars 2004. Far: Lukas, mor: 104 Snövit Sv. Fj. 25002.
Foto: Birgitta Karlsson

Härstamningskontroll m.m.

Eftersom det hela tiden tillkommer nya djurägare, vill jag informera om härstamningskontrollen. SJV kräver för att lämna stöd för utrotningshotade raser, att de är anslutna till minst härstamningskontrollen.

Tag kontakt med närmaste husdjursförening, begär också blanketter för rapportering av tjuretäckning, samt de som heter kalvnings och förflytningsrapport. Rapporterna skickar du till din husdjursförening, de går sedan vidare till CDB (Centrala Databasen för Nötkreatur) åtminstone den senare för dit skall alla nötkreatur rapporteras när de köps in, lämnar besättningen eller kalvar.

Om du sedan vill stambokföra dina djur tar du också kontakt med husdjursföreningen, då kommer någon ut och bedömer dem och sedan tilldelas de ett stamboks nr. De fjällnära fjällkorna får då stamboksnr, som visar att de är fjällnära.

Hör av dig till mig om kalvningar och om du köper eller säljer något djur. Vid kalvningar vill jag veta vilken ko som kalvat, födelsedatum, öron-nr, kön, ev. namn och fader till kalven. Skicka gärna ett kort, som jag sedan sätter fast på djurets härstamningspapper, som jag har.

Ha det så bra, vi syns på höstmötet.

Birgitta Karlsson
Smedjebo, Härja
522 91 Tidaholm
tel: 0502-450 64

Debattinlägg

En fundering som jag har angående Fjällrasen/SKB.

Man klagar över att det ej går att avkommebedöma tjurarna inom rimlig tid och att deras avkommebedömningar oftast blir mycket otillräckliga på grund av bristande antal döttrar.

Samtidigt tycks det mig som om man har mycket orimliga krav på döttrarna:

Att det skall finnas flera döttrar efter olika semintjurur i besättningen. De får ej vara efter samma tjur..!!!

En ensam fjällko kan alltså inte räknas som dotter för en avkommebedömning !!

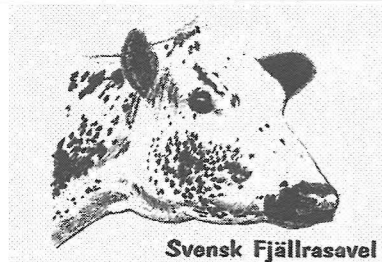
Vore det inte vettigt att ändra på detta krav i Fjällrasens / SKB -rasens fall, så att alla döttrar efter en tjur kan bedömas? Om de kommer ur olika besättningar, med olika utfodring, produktionsresultat etc är väl i det hela rätt oväsentligt och borde jämnas ut sig. Vore det inte bättre att få dem bedömda över huvud taget? Och juver, kalvningar och fertilitet måste ju ändå vara ganska så opåverkbara av miljön.

Vore det inte något att göra en kampanj för ..?

Elisabeth Avendaño
Haras Tres Coronas
(6405) 30 de Agosto
Argentina

OBS! OBS!

**Nytt telefonnummer till expeditionen:
0693-66 23 25**

Svensk Fjällrasavel

Gratulerar

**Sven Blomberg
på 50-årsdagen!**

Lite av varje

Några ord från Er redaktör:

Hej!

Här kommer Fjällkon nummer 3!

Den här gången görs den på nytt tryckeri och jag hoppas att det kommer att bli bra, det är samma tryckeri som gjort Rödkullan sedan vi startade med den, de gör verkligen sitt yttersta för att det ska fungera! Något annorlunda kommer tidningen att se ut då den görs på ett lite annat sätt.

Sommaren har varit sisådär, så hemskt mycket sol och bad blev det inte, men några fäbodas med fjällkor och rödkullor har jag besökt och en del fina bilder har det blivit. Årsstämman i Norge var sommarens höjdpunkt och där hade vi i alla fall fint väder, tyvärr var de enda STN-korna vi fick se inomhus, mer om dem och årsstämman kan ni läsa ni på sidorna 14-15 och i ett gårdsreportage på sidan 27.

I det här numret är det mycket protokoll, motioner och skrivelser, men det är så det blir när vi har haft årsmöte och det är ju meningen att ni medlemmar får ta del av vad som händer där. Är det något från protokollet ni saknar, tag kontakt med expeditionen. Några reportage har vi i alla fall fått med.

Passar på att göra en efterlysning av artiklar och material till tidningen...

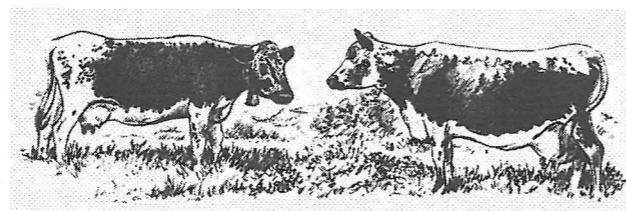
Skriv t. ex. om dig och dina kor, en ko att minnas, varför just fjällkor m.m.

Hoppas att allt gått som det ska med skörden och höbärgningen under sommaren, vi kanske ses vid hösträffen nere i Västergötland, senare i höst!

Kristina.

MANUSSTOPP!!!

**Manusstopp till nästa nummer
av Fjällkon är den 15 Oktober !!!**

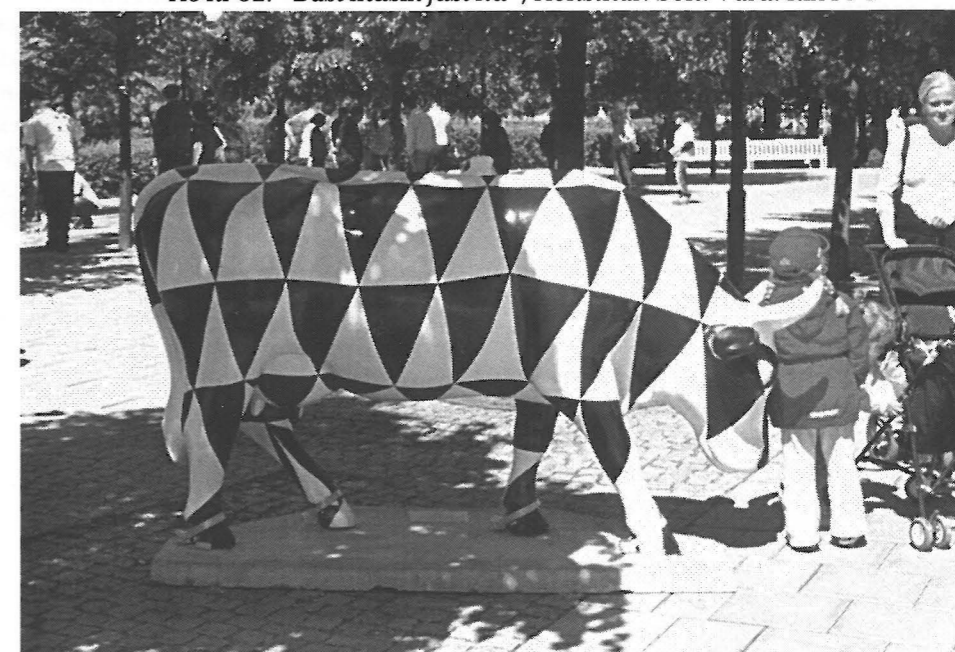

Stockholmarna klappade konstnärligt konstgjorda kor.

Den 29 maj promenerade ett antal kor ut på Stockholms gator. Drygt 70 färggranna kor står nu utställda runt om i stan och stod kvar där fram till den sista augusti, som en del av världens största konstutställning. Korna är skapade av kända och okända svenska konstnärer och finansierade av svenska företag som vill göra skillnad och på detta sätt bidra till ett välgörande ändamål. Den 27 september säljs nämligen korna på Stockholms Auktionsverk och 75% av intäkterna går till BRIS - Barnens Rätt i Samhället. En vårlördag gjorde jag en liten rundtur för att fotografera några av dem.

Ko nr 32: "Bäst musik just nu", Konstnär: Soft. Vård: Rix FM

Ko nr 42: "Plattan". Konstnär: Caroline Schlyter. Vård: JCDecaux. Text och foto: Kristina Torén

Livdjursförmedling

Information:

Vi har också förmedling på vår hemsida:
www.fjallkon.org Där får ni annonsera själva.
Vi kommer ändå att ha en levande förmedlare, för det är ganska många som bara vill prata lite allmänt.

Om jag inte svarar på telefontiden så lämna alltid ett meddelande så hör jag av mig så fort det går.

Livdjursförmedlare:
Mårten Dahlberg
Telefontid: Måndagar 12-13.00
tel: 0612-532 67
fax: 0612-531 07

Till salu:

Lars Arnesson i Malung vill sälja:
1 ko som är både maskin- och handmjölkad
tel: 070-690 44 89

6st kvigkalvar hos Jan Englund
tel: 0693-600 79

Rose-Marie Thorén säljer:
betäckningsduglig ungtjur född 30/4 -2003, far: Viss, mf: Bula. Tam
kviga född 21/3-2003, far: Bamse
kviga född 7/5 2003, far: Gunde
tel: 070-247 35 17, 0142-910 60

Dräktig kviga hos Ola Danielsson
Far: 1095 Flise, mf: 6702 Bazar. Seminerad 040128
tel: 013-33 01 06, 070-553 01 06

Amko med kalv (tjur) född 24 jan. -04
kon född -97, kons far: 6715 Lage, MF: 6749 Risk
kalvens far: 6738 Mast
Anders Westerberg, tel: 01173-323 75 eller 070-222 03 81

Kvigkalv till salu hos Ann-Sofi Lilja
Far: 6841 Hasse, mf: 6738 Mast
tel: 063-77 90 25

Hel besättning hos Rolf Hagren, Hallen
16 kor, 5 dräktiga kvigor, 8 obetäckta kvigor och 5 kalvar
tel: 0643-202 41, 070-227 45 50

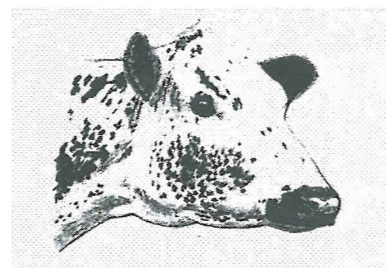
Martina Bremer vill sälja:
1 fjällnära tjur, f. juni-04
4 fjällnära kvigor, f. april-juni-04
2 fjällnära/fjäll kvigor, f. juni-04
1 fjällko, f. -01 dräktig med fjällnära tjur
fjällnära tjuren 7 Sagar, F. 39 Lubbe MF. Lillhärjåbyggets
Maro MMF. Max, till salu efter spermasamligen i höst.
tel: 0485-373 45

Finske tjuren 7-801 Pelson Olso Sv. Fj. 24002, PSK14190.
Pelson Olso distribueras som en projektjur och beställes
av djurägarna på samma sätt som dessa.
Far: P. Atleetti PSK 13965, Mf: K. Aslak PSK 13984.
Vi har 150 doser i allt, så här gäller "först till kvarn".
Patrik Gyllenhammar

Köpes:

Anna Axelsson vill köpa fjällnära djur
tel: 0251-501 22, 070-222 84 56

Kent Ingvarsson vill köpa tjur för betäckning
tel: 070-265 18 80

Gårdsreportage

Interiör från Rolf Petter Törres nya ladugård. Foto: Göran Lundström

Den siste bonden "inni gaten"

Rolf Petter Törres var den siste som drev traditionell drift med kor inne i Röros centrum, eller "inni gaten" som det heter lokalt. Våren 2002 flyttade han boskapen ut från Kroggården vid Kjerkgatan och in i en ny ladugård i Sjömyra, vid sidan av Hittersjön.

Avståndet i meter är kanske inte långt mellan Krog-ladugården och den nya ladugården, en liten kilometer, men avståndet är stort med andra mått mätt. Den nya ladugården på "Ranch Törres" är ljus och trevlig, och byggd med korbåsinredning till 15 mjölkkor. Ladugården är naturligtvis mycket mer lättarbetad och rationellt än ladugården vid Kjerkgatan (den ladugården var en av de nyaste inne i staden, byggd 1927) Speciellt blev det förändring med att slippa all transport av foder in till staden och att mocka ut all dynga därifrån. Positivt är det också att den ena av de två kvarvarande STN-besättningen i Röros kommun nu blev fördubblad.

De gamla gårdarna inne i staden hade sätrar och åkermark utanför staden. Många av dessa ligger i ett område som kallas för "Småsetran". Efter hand som det tog slut med djurhållning inne i staden och utanför den också för den delen, stod många av åkrarna under hotet av att gro igen. En av grunderna till att Rolf Petter (och ytterligare en brukare) fick bygga ny ladugård i detta området, var att åkrarna skulle bli brukade, det var kulturlandskapet att ta vara på. Han fick också öka mjölkkvoten från 30 till 60 ton på dessa grundler. Rolf Petter har nu 14 mjölkkor och ungdjur. Tjurkalvarna har han tidigare sålt eller slaktat,

men nu har han plats nog till att föda upp en del av dem som stutar. En häst, som används till passande arbete blev det också plats till i den nya ladugården.

Sommartid går mjölkorna på utmarksbete på östsidan av Hittersjön. Vinterutfodringen består av ensilage, lagt i två gravsilos på tillsammans ca 200 kbm, och hässjetorkat hö. Törres ger ett mål hö och ett mål ensilage om dagen. Rolf Petters djur stammar från 3 besättningar i Röros -området. Den mets talrika kosläkten i ladugården är den som stammar från Kari och Leif Kroken på Glåmos. Dessa härstammar alla från gamla 50 Aura, mor till 9163 Törres. De två andra linjerna härstammar från Leif Björgård i Ålen och från Mathias Thorpet i Brekken. Av korna som stammar från Leif Björgård är bland andra 85 Kruslin efter 9110 Hårstad. Hon är mor till semintjuren 9188 Tuftar. Mormor till Tuftar, 71 Velkom efter 9145 Vindöl är 9 år gammal, men vid full vigör. Kruslin och Velkom är de bästa korna i besättningen idag.

Det är gott att någon framledes tors satsa i dessa för jordbruket tunga tider. Det lovar gott för att vi skall få behålla Röroskon i sitt rätta element i Småsetran och i fjällbjörksskogen vid Hittersjön länge än. Ett avbräck för Röros stad var det ändå, att den sista boskapen försvann från gatan för gott. Det representerade en definitiv brytning med den gamla livsformen som skapade "Bergsstad". Den gamla kunskapen om arbetssätten som var nödvändiga i det speciella stadsjordbruket kommer snabbt att försvinna. Hädanefter är det turister allena som rår asfalten "inni gaten".

Atle Meås